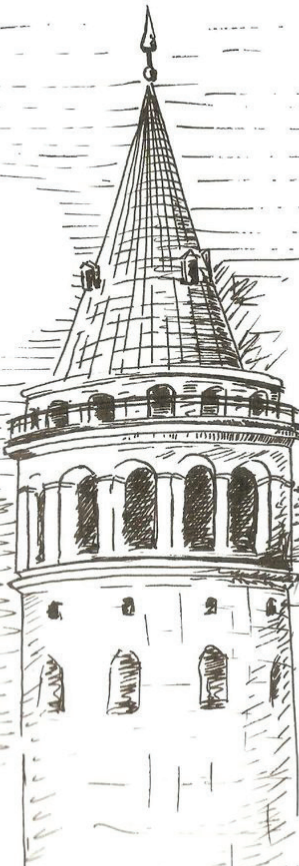




# MALİ DENETİM UYGULAMA SEMİNERİ

18 - 22  
Kasım 2019

İstanbul | TÜRKİYE



# MALİ DENETİM UYGULAMA SEMİNERİ

18-22 KASIM 2019

İstanbul, TÜRKİYE

## Seminer Programının Amacı

Mali bildirimlerin denetimine ilişkin Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Standartları (ISSAI)'yi içeren "ISSAI Çerçevesi", 2007 yılında XIX. INCOSAI'de kabul edilmiştir. O tarihten itibaren bu standartların uygulanması Sayıştaylar için önemli bir güçlük olarak ortaya çıkmıştır.

Mali Denetim ISSAI'lerini kabul eden veya buyurucu standartlar olarak değerlendiren Sayıştaylar ise bu standartları uygulamak ve güncel ve stratejik hedeflerin peşinde kapasitelerini geliştirmek için büyük çaba sarf etmektedirler. ISSAI'lerin benimsenmesine yönelik kaçınılmaz yakınlaşma sürecini dikkate alarak "Mali Denetim Uygulama Semineri" de özellikle bu çabaları destekleme amacıyla tasarlanmıştır.

Program kapsamında katılımcıları Mali Denetim Standartları doğrultusunda mali denetim metodolojisinin temelleri hakkında bilgilendirmek için oturumlar düzenlenmiştir. Ardından katılımcılar sunumlarla deneyim ve uygulamalarını paylaşma şansına sahip olmuştur. Katılımcı Sayıştayların mali denetime dahil olma düzeylerine yönelik deneyim ve uygulamalarını paylaşmaları, tüm katılımcılar için birbirlerinden öğrenme fırsatına sahip açık bir platform sunmuştur. Programı kolaylaştırmak için hem sunumlar hem de bilgilendirme oturumları dört ana kategoriye (planlama, yürütme, raporlama ve takip & kalite güvencesi) ayrılmıştır.

Program sonunda tüm katılımcıların kendi uygulamalarına dahil olma düzeyi açısından mali denetimle ilgili ISSAI'leri esas alarak değerlendirebilmeleri amaçlanmıştır.

## Seminer Programının Amaçları

- ✓ ISSAI çerçevesinin temellerinin anlaşılması.
- ✓ ISSAI'lerin farklı Sayıştaylarda uygulanmasının güçlüğüne anlaşılması.
- ✓ Katılımcı Sayıştayların Mali Denetim uygulamalarına ilişkin deneyimlerinin paylaşılması.
- ✓ "ISSAI Düzey 4: Denetim Rehberlerinde" verilen Mali Denetim Metodolojisinin temellerinin anlaşılması.



1. gün belgeleri için tıklayınız



GÜN

1.

Seminerin birinci gününde Türk Sayıştayından konuşmacılar INTOSAI denetleme standartlarının genel çerçevesinde yapılan son güncellemeler hakkında sunumlar yaptılar. Yeni çerçevenin (Profesyoneller için IFPP/INTOSAI Çerçevesi) mesleki bildirileri INTOSAI ilkeleri, INTOSAI standartları ve INTOSAI rehberleri olarak kategorize edildiği anlaşılmıştır.

[Türk Sayıştay Başkanı tarafından yapılan açılış konuşması](#)



Video için tıklayınız

### ➤ ISSAI'lere (IFPP) Giriş & Kamu Sektöründe Mali Denetim

**Konuşmacı:** Semih ZENCİRKIRAN (Uzman Denetçi, Türk Sayıştay)

- ✓ IFPP & Mali Denetim Standartlarına Giriş

### ➤ Planlama

**Konuşmacı:** Müjde AKSOY (Uzman Denetçi, Türk Sayıştay)

- ✓ Mali Denetimin Planlanması
- ✓ Vaka Çalışması 1: ISSAI 2315: Kurum ve Ortamının Tanınması Yoluyla Önemli Yanlış Bildirim Riskinin Tespit Edilmesi ve Değerlendirilmesi
- ✓ Vaka Çalışması 2: Değerlendirilen Risklere Denetçilerin Cevapları



# GÜN

## 2.

*Seminerin ikinci gününde Belarus, Katar, Moğolistan ve Kuveyt Sayıştaylarından Mali Denetim Sürecinin planlama aşamasına ilişkin dört sunum yapılmıştır.*

### ➤ **Katılımcı Sayıştaylardan uygulamalarına ilişkin sunumlar:**

- ✓ Belarus Cumhuriyeti Sayıştayı'nın Sunumu
- ✓ Katar Sayıştayı'nın Sunumu – GRC Sistemini Kullanan Risk Temelli Denetim
- ✓ Moğolistan Sayıştayı'nın Sunumu – Mali Tablo Denetiminin Planlanması
- ✓ Kuveyt Sayıştayı'nın Sunumu – Denetim Planlama

### **Sunumların ardından şu sonuçlara ulaşıldı:**

- ✓ Sunumlar, denetlenen kurumların tanımlanması ve risklerin tanımlanması ve değerlendirilmesi sürecine odaklanmıştır. Bu, inceleme aşamasında denetim planının ayarlanması ve önceliklendirilmesine hazırlık amaçlıdır.
- ✓ Sunumlar, planlama aşamasının Sayıştay içinde birden fazla bölüm arasında koordinasyon ve bilgi paylaşımı gerektiğini göstermiştir.
- ✓ Sunumlarda INTOSAI standartları ve genellikle INTOSAI standartlarıyla uyumlu olan sistemleri izleyen Sayıştaylar ele alınmıştır.

### ➤ **Denetimin Yürütülmesi Aşaması**

#### **Konuşmacı: Nihan POLAT (Denetçi, Türk Sayıştayı)**

- ✓ Mali Denetimin Yürütülmesi Aşaması
- ✓ Vaka Çalışması: Denetimin Yürütülmesi

2. gün belgeleri için tıklayınız



# GÜN

## 3.

3. gün belgeleri için tıklayınız



*Seminerin üçüncü gününde Gürcistan, Irak ve Ukrayna Sayıştaylarının mali denetim sürecinin yürütülmesi aşamasına ilişkin sunumlar yapılmıştır.*

### ➤ **Katılımcı Sayıştayların Uygulamalarına İlişkin Sunumları:**

- ✓ Gürcistan Sayıştay'ının Sunumu
- ✓ Irak Sayıştay'ının Sunumu
- ✓ Ukrayna Sayıştay'ının Sunumu – Ukrayna Sayıştay'ında Mali Denetimin Yürütülme Aşaması

### **Aşağıdaki Hususlar Tespit Edilmiştir:**

- ✓ Sayıştayların çoğu mali denetime risk temelli yaklaşım uygulamaktadır.
- ✓ Tüm katılımcılar risk hatalarına dayanan farklı yöntemler kullanan örneklem büyüklüğü tespitinin örneklem riskini kabul edilebilir derecede düşük bir düzeye indirmesi gerektiği konusunda hemfikirdir.
- ✓ Sunumlar denetim görüşünü destekleyen belge dokümantasyonunun önemini açıklamıştır.
- ✓ Tüm sunumlar denetçiler tarafından tespit edilen yanlış bildirimlerin, denetim süreci üzerindeki etkilerinin değerlendirmesi gerektiğini göstermiştir. Ayrıca katılımcılar, mali bildirimlerde düzeltilmeyen yanlış beyanların da değerlendirilmesi gerektiği konusunda fikir birliğine varmıştır.
- ✓ Benzer şekilde sunumlarda denetimin yürütülmesi aşamasında yer alan analitik prosedürlerin mali ve mali olmayan verilerde ilişkilerin analizi yoluyla mali bilgilerin değerlendirilmesini de içerdiğini de belirtilmiştir.



# GÜN

## 4.

*Seminerin dördüncü gününde Moldova, Kırgızistan, Filistin ve KKTC Sayıştayları tarafından görüş bildirme ve mali denetim sürecinin raporlanma aşamasına ilişkin sunumlar yapılmıştır.*

### ➤ **Görüş Bildirme & Raporlama**

**Konuşmacı: Semih ZENCİRKIRAN (Uzman Denetçi, Türk Sayıştayı)**

- ✓ Görüş Bildirme ve Raporlama
- ✓ Vaka Çalışması: Görüş Bildirme ve Raporlama

### ➤ **Katılımcı Sayıştayların uygulamalarına ilişkin sunumları:**

- ✓ Kırgızistan Sayıştayı'nın Sunumu
- ✓ Moldova Sayıştayı'nın Sunumu
- ✓ KKTC Sayıştayı'nın Sunumu
- ✓ Filistin Sayıştayı'nın Sunumu

### **Aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:**

- ✓ Bazı Sayıştaylar kurumun resmi kararıyla sunulan denetim raporu için spesifik gereksinim ve formatlara sahiptir.
- ✓ Bazı Sayıştayların denetim prosedürlerinin sonuçlarının kaydedildiği formlar içeren otomatikleştirilmiş mali denetim programların kullanımında deneyimi vardır. İlaveten bazıları da INTOSAI standartları doğrultusunda mali denetim metodolojileri geliştirmek için profesyonellerle işbirliği yapmaktadır.

4. gün belgeleri için tıklayınız



# GÜN

## 5.

5. gün belgeleri için tıklayınız



*Seminerin sonunda Romanya, Türkiye ve Kosova Sayıştaylarının Mali Denetimde İzleme ve Kalite Güvencesine ilişkin sunumlar yapılmıştır.*

### ➤ İzleme & Kalite Güvencesi

**Konuşmacı: Ferhat AKSOY (Denetçi, Türk Sayıştayı)**

- ✓ İzleme
- ✓ Vaka Çalışması 1: İzleme/Kalite Kontrol
- ✓ Vaka Çalışması 2: Kalite Güvencesi

### ➤ Katılımcı Sayıştayların Uygulamalarına İlişkin Sunumları:

- ✓ Romanya Sayıştayının Sunumu
- ✓ Kosova Sayıştayının Sunumu
- ✓ Türk Sayıştayının Sunumu

### Aşağıdaki Hususlar Tespit Edilmiştir:

- ✓ Bazı Sayıştayların yeni kurulmuş kalite güvencesi birimleri vardır.
- ✓ Sayıştaylar, düzeltici eylemlere ilişkin spesifik tavsiyelerin değerlendirilmesi ve izlenmesi için raporlarını yasama organı, komitelerinden biri veya denetlenen kurumların yönetim kuruluna sunar.
- ✓ Her Sayıştayın denetlenen kurumların Sayıştayın gözlem ve tavsiyeleri ile yasama organı, komitelerinden biri ya da denetlenen kurumların yönetim kurulunun gözlem ve tavsiyelerini gerektiği şekilde ele almasını sağlamak için kendi izleme sistemi vardır.
- ✓ Kalite kontrol ve izleme faaliyeti ile ilgili olarak tüm Sayıştaylar aynı vizyona sahiptir ancak bunu biri denetimin yürütülmesi esnasında diğeri denetimin yürütülmesi sonrasında olmak üzere iki farklı aşamada uygularlar.

## SONUÇ

Eylül 2019'da Moskova'da düzenlenen 23.INCOSAI'de resmi olarak sunulan yeni INTOSAI Mesleki Standartlar Çerçevesi, seminerin odak noktalarından biriydi. Yeni sunulan çerçeveye göre gelecek yıllarda denetçilerin yeterliği ve profesyonelliği temel hususlardan biri olacaktır.

Seminer esnasında katılımcıların ISSAI'ler, kamu sektörü denetim standartları ve mali denetim standartlarının yanı sıra farklı Sayıştayların denetim uygulama ve deneyimleri hakkında bilgi edinme fırsatı olmuştur. Katılımcılar, farklı perspektif ve deneyimlerin paylaşılmasının onlar için oldukça ilginç ve faydalı bir deneyim olduğunu ifade etmiştir.

Bazı Sayıştaylardan katılımcıların sunumlarından Sayıştayların Mali Denetim Standartlarının (ISSAI'ler) uygulanmasıyla ilgili zorluklar yaşandığını öğrendik. İlaveten ISSAI'leri farklı formlarda kullanıyorlar.

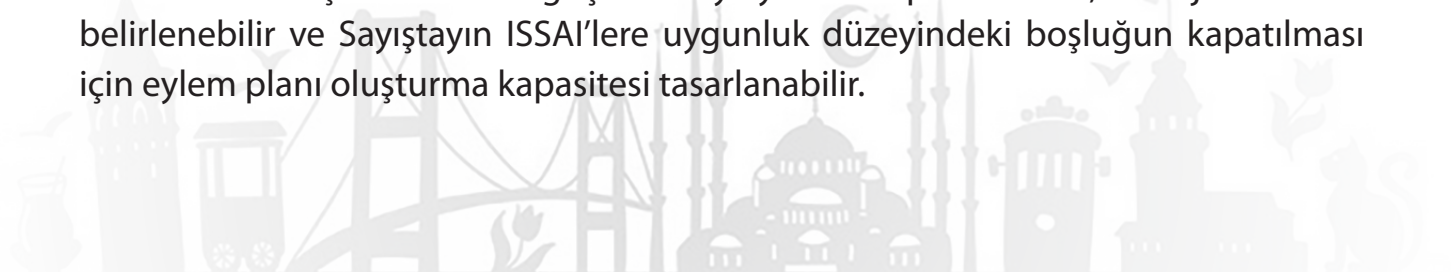
Bu noktada ISSAI'lerin uygulanması için ilk olarak kamu sektörü denetim standartlarına ne derecede uygun hareket ettiğimizi tespit etmeliyiz. Başka bir deyişle uygunluk düzeyini tespit etmeliyiz. Bu amaçla Sayıştayların uluslararası standartlara uygun hareket etme yolculuğunun nasıl desteklenebileceğini tespit etmenin ilk adımı sağlam bir boşluk analizi yapılmasıdır. Bu analiz Sayıştayın standartlar konusunda ne kadar ilerleme kaydettiğinin değerlendirilmesine yardımcı olur. Ayrıca ülkedeki yasal çerçevenin beklenenle ne ölçüde uyumlu olduğu ve Kamu Mali Yönetimi sisteminin ne kadar ilerleme kaydettiğinin değerlendirilmesi de gereklidir.

Ancak bu adımlar sonrasında ilerleme kaydedebilir ve INTOSAI standartlarına uygun hareket etme kapasitemizi artırmak üzere bir eylem planı hazırlayabiliriz.

Bu tür değerlendirmelere yardımcı olmak amacıyla INTOSAI tarafından oluşturulan bazı araçlar vardır. Örneğin;

- **ICAT (ISSAI Uygunluk Değerlendirme Araçları)**
- **SAI PMF (Sayıştay Performans Ölçüm Çerçevesi)**
- **Meslektaş Değerlendirmesi (GUID 1900)**

Seminerin sonucu olarak ISSAI'lere uygun hareket etmek isteyen Sayıştayların ISSAI'lerle ilgili değerlendirme araçları olarak ICAT'ler, SAI PMF ve Meslektaş Değerlendirmesi Rehberlerini kullanabileceği ifade edilebilir. Böylelikle Sayıştaylar bu araçların uygulanmasına dayanarak ISSAI'lere uygunluk düzeyini tespit edebilir. Ardından bir boşluk analizi ile güçlü ve zayıf yanlar tespit edilebilir, stratejik hedefler belirlenebilir ve Sayıştayın ISSAI'lere uygunluk düzeyindeki boşluğun kapatılması için eylem planı oluşturma kapasitesi tasarlanabilir.





## KAPANIŞ KONUŞMASI & SERTİFİKA TÖRENİ

- Kuveyt Sayıştayından Tareq Sulaiman AL-KANDERİ'nin kapanış konuşması
- Türk Sayıştayından Semih ZENCİRKİRAN'ın kapanış konuşması
- Sertifikaların Takdimi

## SOSYAL PROGRAM



Fotoğraflar için tıklayınız

